

ELS GALLECS A CATALUNYA. CAP A UNA CIUTADANIA PLENA

SABELA LABRAÑA

Sovint es diu que Catalunya és la sisena província de Galícia (Buenos Aires seria la cinquena), atès l'elevat nombre de ciutadans de procedència gallega que hi viuen. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (2003), els catalans d'origen gallec podrien constituir l'1,3 % de la població total catalana. L'arribada de gallecs a Catalunya data ja del primer terç del segle xx (el Centre Gallec de Barcelona és de 1923), però va ser entre 1940 i 1975 quan es va produir la gran onada migratòria i es van multiplicar les associacions i centres gallecs arreu del país.

¿Quina ha estat l'actitud dels immigrants gallecs vers la llengua catalana i la implicació dins d'aquesta societat? Ateses les vicissituds històriques per les quals han hagut de passar les llengües gallega i catalana, es podria haver esperat una actitud favorable cap al català per part dels parlants de gallec immigrants a Catalunya. I si bé és cert que una part ha mostrat aquesta actitud, una altra part no. Al contrari, n'ha mostrat una de més aviat negativa, fins i tot bel·ligerant, respecte a la normalització lingüística. En aquest sentit, no hi hauria diferència amb un immigrant de llengua castellana que mantingui actituds contràries

a la normalització del català, però el cas gallec presenta característiques pròpies. Al meu parer i a grans trets, es dona una identificació social amb el castellà que ve produïda per uns prejudicis vers el gallec, mantinguts malgrat el canvi de situació politicosocial de l'Espanya autonòmica. El prestigi i el poder que va representar el castellà a Galícia al llarg de la història van convertir aquesta llengua en un element d'autoafirmació. L'acceptació social del català ("llengua local") implicaria per als gallecs renunciar a aquesta autoafirmació i això no és possible mentre el prejudici no es faci del tot conscient. Tot això va acabar produint una doble identitat (gallec-castellà), en la qual l'element espanyol cobriria la part social, mentre que l'element gallec cobriria la part afectiva i de grup.

Al segle XXI assistim a un canvi significatiu d'actitud que transcendeix els vells prejudicis lingüístics i identitaris, i que suposa una implicació absoluta en la societat catalana. El canvi té molt a veure amb els nous fluxos migratoris compostos per gent qualificada i molt dinàmica. Com a complement dels espais gallecs abans esmentats, ha nascut una plataforma, Rede.cat (<http://www.rede.cat>), que coordina les tasques que, a l'entorn de la llengua i la cultura gallegues, feia temps que desenvolupaven tot un seguit d'entitats i associacions. A Rede.cat es reuneixen persones de les diferents generacions d'immigrants que, com a ciutadans de

Catalunya que són, volen contribuir de manera activa a la construcció de la nova societat de la qual formen part; una societat on les diverses realitats de llengües i cultures conflueixin en l'exigència de la igualtat de drets per a tothom i no en la reclamació de drets específics per a les minories culturals.

Des d'aquesta nova visió la llengua catalana pren un paper preponderant com a llengua de comunicació habitual entre tota la població.